

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Michaely Bejčkové a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobce: **M. M.** proti žalované: **Vězeňská služba ČR**, Vazební věznice Olomouc, se sídlem Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, o žalobě proti nezákonnému zásahu žalované,

takto:

- I. Zásah žalované spočívající v tom, že neumožnila žalobci během jeho pobytu ve Vazební věznici Olomouc, naposledy dne 8. dubna 2014, přijmout v balíčku obsahujícím potraviny a věci osobní potřeby také doplňky stravy – potraviny určené pro sportovce, byl nezákonný.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

Žalobce od 27. listopadu 2012 vykonával vazbu ve Vazební věznici v Olomouci. Obvinění mají podle právních předpisů právo přijmout jednou za tři měsíce balík s potravinami a věcmi osobní potřeby. Žalovaná z každé zásilky určené pro žalobce odstraňovala tam obsažené konkrétní potraviny, a tím zamezovala jejich doručení žalobci. Tento postup nebyl písemně zachycen, žalobce ho tedy soudu nemohl doložit.

Žalobce se domáhá, aby soud vyslovil nezákonnost výše popsáního zásahu žalované, a to z následujících důvodů:

Právo přijmout balík jednou za tři měsíce je upraveno v § 16 odst. 2 zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby. Vyhláška č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby („vyhláška o vazbě“), pak v § 48 odst. 2 obsahuje taxativní výčet věcí, které balík nesmí obsahovat. Žalobce zdůrazňuje, že doplňky stravy mezi zakázané věci nepatří, a v této souvislosti poukazuje na legální definici doplňku stravy obsaženou v § 2 písm. g) zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů („o potravinách a tabákových výrobcích“). Nadto balíky obsahují běžně dostupné certifikované doplňky stravy, které před vstupem na trh procházejí mnoha kontrolami a procesem schvalování, jejich zdravotní závadnost je tedy vyloučena. Podle

posudku lékaře je zároveň nelze považovat za zakázané léky ani léčiva ve smyslu zákona o výkonu vazby a vyhlášky o vazbě. Žalobce shrnuje, že balíček obsahoval výlučně legální doplňky stravy (minerály, vitamíny apod., viz výše uvedenou legální definici), na což osoba navštěvující žalobce upozornila zaměstnance žalované. Žalovaná jejich doručení zakázala, aniž zkoumala, o jaké potraviny se jedná; vycházela pouze z dojmu, jaký na ni činily jejich obaly, označení a obrázky.

Ustanovení § 48 odst. 2 vyhlášky o vazbě je nutné interpretovat i s ohledem na zákon o výkonu vazby, zejména na jeho § 2, podle kterého během výkonu vazby smí být obviněný podroben jen těm omezením, která jsou nutná ke splnění účelu vazby z hlediska jejího důvodu a k zachování stanoveného vnitřního pořádku a bezpečnosti. Ve stejném smyslu žalobce argumentuje s odkazem na čl. 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jenž chrání soukromý život a korespondenci.

Žalobce zdůrazňuje, že jak zákon o výkonu vazby, tak vyhláška o vazbě neobsahuje pojem „potraviny určené pro sportovce a osoby při zvýšeném tělesném výkonu“, tento pojem je uveden pouze ve vnitřních předpisech vazební věznice. Vnitřní řád však s ohledem na § 3 odst. 1 vyhlášky o vazbě musí respektovat jak tuto vyhlášku, tak zákon o výkonu vazby; interním aktem tedy nelze omezovat práva dotčených osob nad zákonný rámec, respektive není možné zakázat přijímání potravin, které povoluje § 16 odst. 2 zákona o výkonu vazby a § 48 odst. 2 vyhlášky o vazbě.

Nadto v právním řádě ČR neexistuje legální definice pojmu „potraviny určené pro sportovce a osoby při zvýšeném tělesném výkonu“, jeho výklad je tedy ponechán na žalované. Její úvaha je ovšem ničím nepodložená a ztotožnění doplňků stravy s potravinami určenými pro sportovce je zjevně chybné.

Žalobce uzavírá, že postup žalované je nezákonný, neboť nemá oporu v žádném právním předpise. Zároveň zdůrazňuje, že se jedná o zásah přetrvávající, jenž se každé tři měsíce opakuje; z toho důvodu se domáhá, aby soud určil, že tento zásah byl nezákonný.

Žalovaná ve vyjádření uvádí, že v žalobcem popsané situaci, tj. při přijímání balíčků ve Vazební věznici Olomouc, bylo postupováno v souladu s právním řádem ČR, zejména v souladu se zákonem o výkonu vazby. Přijímání balíčků pro obviněné upravuje § 16 tohoto zákona, který stanoví, že obviněnému se nepředají věci, které odporují účelu vazby, nebo které není dovoleno mít podle řádu výkonu vazby v cele, zejména věci, kterými by mohl ohrozit život a zdraví vlastní nebo jiných osob. Vyhláška o vazbě tyto věci konkretizuje a mimo jiné stanoví, že balíček nesmí obsahovat léčiva. O těchto právech a povinnostech byli žalobce i odesílatel balíčku náležitě poučeni (v „Potvrzení a poučení pro odesílatele nebo poskytovatele balíčku; potvrzení o právu na přijetí balíčku“). Tento dokument jasně stanoví, že balíček nesmí obsahovat mj. léčiva a potraviny určené pro sportovce a osoby při zvýšeném tělesném výkonu. Žalobce byl nadto s uvedenými právy seznámen v rámci „Poučení podle § 5 odst. 2 zákona o výkonu vazby“, kde je v čl. 8 rovněž stanoveno, že balíček nesmí obsahovat mj. léčiva a potraviny určené pro sportovce a osoby při zvýšeném tělesném výkonu.

Potraviny určené pro sportovce jsou považovány za rizikové, neboť mohou obsahovat zakázané látky (např. anabolické androgenní steroidy). Z tohoto důvodu spadají do kategorie věcí, které mohou ohrozit život a zdraví ve smyslu zákona o výkonu vazby. Není v silách zaměstnanců věznic zkoumat chemický obsah konkrétních výrobků, a proto jsou tyto potraviny paušálně v balíčcích zakázány.

Žalované je známo, že žalobce měl zájem v balíčcích obdržet právě léčiva a další potraviny určené pro sportovce. K samotnému předání mělo docházet při návštěvě, ovšem osoba navštěvující žalobce byla zaměstnancem žalované upozorněna na výše uvedené

poučení a předmětné věci z balíčku vyjmula. O nepředání tedy nebyl vyhotoven žádný formální záznam a vazební věznice dále nezkoumala, o jaké konkrétní předměty se jedná. Ani žalobce je v žalobě nijak blíže nespecifikuje.

Žaloba je důvodná.

Podle § 16 odst. 2 zákona o výkonu vazby má obviněný právo přijmout jedenkrát za tři měsíce balíček s potravinami a věcmi osobní potřeby. Nesmí se ovšem jednat o věci, které odporují účelu vazby, nebo které není dovoleno mít podle řádu výkonu vazby v cele, zejména věci, kterými by obviněný mohl ohrozit život a zdraví vlastní nebo jiných osob (viz § 16 odst. 3 zákona o výkonu vazby).

Řád výkonu vazby, vydaný vyhláškou o vazbě, v § 48 odst. 2 obsahuje taxativní výčet věcí, které balíček nesmí obsahovat. V období do 28. února 2015 tento výčet mj. obsahoval návykové látky včetně rostlin nebo chemikálií k jejich přípravě, léčiva, alkoholické nápoje apod. S tímto seznamem zakázaných předmětů byl žalobce při přijetí do výkonu vazby seznámen „Poučením podle § 5 odst. 2 zákona o výkonu vazby“, jehož čl. 8 obsahově plně odpovídá výčtu uvedenému v § 48 odst. 2 vyhlášky o vazbě.

Ani jeden z těchto předpisů tedy neobsahoval pojem „potraviny určené pro sportovce a osoby při zvýšeném tělesném výkonu“. Ten v době předmětného zásahu figuroval pouze v „Potvrzení a poučení pro odesílatele nebo poskytovatele balíčku; potvrzení o právu na přijetí balíčku“. Ve vyhlášce o vazbě se objevil až ve znění účinném ode dne 28. února 2015.

Vzhledem k tomu, že žalobce se domáhá toliko vyslovení nezákonnosti zásahu, je třeba vycházet ve smyslu § 87 odst. 1 soudního řádu správního (s. ř. s.) ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu, a věc posoudit podle úpravy účinné v daném období.

Co se týče sporných potravin, které byly z balíčku žalovanou odstraňovány, žalobce ani žalovaná ve svých podáních neuvádějí jejich přesné jméno, ani povahu. Žalobce v žalobě tvrdí, že se jedná o doplňky stravy, a nikoliv o zakázaná léčiva. V replice pak v reakci na vyjádření žalované svou argumentaci upravuje v tom smyslu, že i kdyby se jednalo o potraviny určené pro sportovce a osoby při zvýšeném tělesném výkonu, nejsou tyto potraviny součástí zakázaných věcí vyjmenovaných v § 48 odst. 2 vyhlášky o vazbě. Žalovaná se ve své argumentaci zaměřuje především na popis potravin pro sportovce a zdůrazňuje jejich rizikovost. Ze soudního spisu vyplývá (a ani jeden z účastníků netvrdí opak), že žalovaná při zabavení potravin nezkoumala, o jaké přípravky se konkrétně jedná. Hodnotila je zejména na základě dojmu, který na ni činily, a zabavila je coby výše zmíněné potraviny pro sportovce. Svou úvahu opřela o problematický charakter těchto přípravků, který ve smyslu § 16 odst. 3 zákona o výkonu vazby může ohrozit život a zdraví obviněných; zároveň se ve vyjádření opírá o vnitřní předpisy vazební věznice, které tyto potraviny zapovídají. S tímto názorem se však nelze ztotožnit.

Ohledně závaznosti interních předpisů nutno odkázat na § 3 odst. 1 vyhlášky o vazbě, který zní: „*způsob realizace práv a povinností v jednotlivých vazebních věznicích nebo ve zvláštních odděleních věznic (dále jen "věznice") stanoví ředitel věznice v souladu se zákonem a touto vyhláškou ve vnitřním řádu věznice (dále jen "vnitřní řád"), jímž se řídí chod věznice a činnost obviněných*“. Podle tohoto ustanovení tedy není přípustné, aby vnitřní předpis, v tomto případě vnitřní řád vazební věznice stanovený ředitelem věznice, vybočoval z mezí zákonného zmocnění. To platí tím spíše, že se jeho výnos negativně dotýká práv obviněných.

Zároveň nelze pojem *potraviny určené pro sportovce a osoby při zvýšeném tělesném výkonu* podřadit pod § 16 odst. 3 a tímto výkladem jejich doručování zakázat. Vyhláška o vazbě v § 48 odst. 2 obsahuje taxativní výčet zakázaných předmětů, který není možné interpretovat extenzivně, a to mimo jiné s ohledem na § 2 zákona o výkonu vazby, podle

něhož může být obviněný podroben jen těm omezením, která jsou nutná ke splnění účelu vazby z hlediska jejího důvodu a k zachování stanoveného vnitřního pořádku a bezpečnosti.

Výčet obsažený v § 48 odst. 2 vyhlášky o vazbě byl sice následně novelizován, čímž právní předpis reflektoval potřebu zakázat sporné potraviny pro sportovce ve smyslu argumentace žalované. Ovšem podle právních předpisů účinných v rozhodné době nelze zásah žalované posoudit jinak než jako nezákonný.

Žalobce tedy se svými žalobními námitkami uspěl; městský soud proto zásah žalované specifikovaný ve výroku tohoto rozsudku prohlásil za nezákonný podle § 87 odst. 2 soudního řádu správního (s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci bylo přiznáno úplné osvobození od soudních poplatků usnesením ze dne 18. června 2014, další náklady pak žalobci nevznikly; z toho důvodu ani jednomu z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 28. dubna 2016

JUDr. Eva Pechová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková